

LIETUVIŲ SĄGOS BRAZILIJOS
ORGANAS
LEIDZIA SPAUDOS D-JA
„SVIESA“
Redakcijos ir Administracijos
adresas:
„LIETUVIS“
Rua Bandeirantes, 92,
Caixa Postal, 1764.
Tel. 4-0159
São Paulo. — Brasil.

LIETUVIS

JORNAL LITHUANO

Prenumeratos kaina:

Brazilijoj metams 10 milreisu, pusem.
6 milreisai.
Užsienin metams 15 milr. pusem.
8 milreisai.
Atskiras numeris 300 reisu
Redakcija atidaryta nuo 12 iki 4 v. v.

REDAGUOJA
ST. VANCEVICIUS.

8-ti METAI.

SÃO PAULO, 1936 m. Rugpjūčio - Agosto mėn. 29 d.

NR. 35 (399)

Tautos uždaviniai ir visuomenė.

Mūsų tauta apsupta trijų didžiulių valstybių: iš vakarų vokiečių, iš pietų-lenkų ir iš rytų Sovietų Rusijos. Nuo tų kamynų jau daug mums teko nukentėti. Su lenkais po Unijos draugavome tol kol su jais kartu patekome į rusų nelaisvę. Vokiečiai dar seniau sunaikino mūsų brolius prūsus ir užėmė dalį mūsų žemių. Su naujai gimtinė valstybe — sovietais bekovodami karo lauko kapinyne palikome daug savo brolių!

Mūsų šalis neturi natūralinių sienų, kaip Šveicarija — aukštųjų kalnų, kaip Švedija, Graikija — jūros, kaip Kinija — storos mūro sienos, nei didelių upių. Iš visų pusių mūsų žemė atvira, visiems prieinama.

Didžiosios tautos yra imperialistinės. Jos mano, jog mažosios tautos yra tik laikino pobūdžio egzistencijos, kurios turi patekti didžiosioms valstybėms. Todėl tenka pripažinti, kad mūsų tautos būklė yra sunki. Išlaikyti nepriklausomybę yra nelengvas uždavinys.

Prieš šiošiolika metų lenkai už grobė mūsų trečdajį teritorijos su mūsų sostinė-senovės rytų kultūros židiniu ir negražina. Dabar iš ten kasdien gaunamos žinios apie nežmoniškus persekiojimus mūsų tautiečių. Lenkai uždaro lietuviškas mokyklas, naikina mūsų spauda, uždaro organizacijas, visuomenės veikėjas kiša į kalėjimus, net privačiuose butuose persekiojami lietuviškai kalbantieji.

Vokiečiai jau senai pradėjo atvirai kalbėti apie Klaipėdos krašto atėmimą. Tam reikavusi įsteigę įstaigas, organizacijas, kuriose vokiečiams skiepijamas Klaipėdos krašto tarimams vokiškumas. To pasekoje buvo garšioji Neumano, Saaso ir kit. byla. Spaudos propaganda specialiai buvo nukreipta prieš Lietuvą. Ekonominiai karai jė manė mus visai uždusinti. Tačiau mūsų Vyriausybė dideliu pasiryžimu sten-gėsi nugalėti visus esamus sunkumus. Ji nukalėjo. Rado naujų draugų, kaip Angliją, Skandinavijos valst. ir kitas valst. su kuriomis ekonominiu susitarimu rastos naujos rinkos. Šiais metais pradėdami normuoti ekonominiškai santykius su Vokietija.

Lietuvių tauta nori gyventi su visais kaimynais santaikioje. Ji svetimų žemių netrokšti, bet savo teises ji gynė ir gins iki paskutinio niekam neuzleisdama savo žemės nė pėdos. Tie visi imperialistinių tautų spaudimai, ne kartą vertė mūsų Vyriausybę pagalvoti ar nepribrendo karais artimų susidraugauti su viena iš didžiųjų valstybių. Tačiau neįmanoma. Tokie santykiai galimi tik atsižadėjus Vilniaus arba Klaipėdos krašto. Koks lietuvis su tuo gali sutikti? Todėl Lietuva, kaip ir visos mažosios valstybės, būdama tarp kūrų ir priekalo, pasirinko sau šventąjį savo teises ir nenulistamą darbą. Tvirtai tikėdama, kad niekas, reikliai esant nepadės, ryžosi pati pasidaryti

sau gerą pamatą t. y. išaukšti stiprią tautiškai susipratusią visuomenę. Visuomenės pozityvus darbo vaisius yra tautos jėga. Vyriausybė yra tik sąrybė iš oro ir iš vidaus. Didžiųjų valstybių imperialistiniai siektai priverstė mažesnę tautas atsi-ahyti nuo vidaus pasidalinimo partijomis, kurių programos, dažnai priešingos viena kitai ir susijungti į vieną tautos galybės-savaime reikalą.

Mes čia skaitinčioji išvija esant savosios tautos kūno dalimi, nes esame susiję su tėvyne gyvenamais broliais ne tik medžiaginiai, bet ir dvasia. Mus tas pats tautos pulsas palaiko. Išvija turi tas pačias teises ir pareigas kaip ir gyvenantieji tėvyneje. Todėl ir tautos uždaviniai mums yra lygtai svarbūs. Jeigu tautai uždėtos pareigos turėti sveiką ir racionalaus darbo visuomenę, tai mūsų išvijos rūpestis sudaryti vieną galimą savo tautos vieneto jėgą, kuri be tiesioginio kultūrinio darbo būtų pavirna ir skurstantiesiems mūsų tautiečiams bei pagalba ne imėms išaukštėjus. Tuo reikavim turėtų susirūpinti visos čia esančios organizacijos.

Mano supratimu, pirmiausiai reikia sumazinti skaudžių naktinių šokių ir gėrimų vartojimą, o jų vieton dūžtan daryti susirinkimus, kuriuose skaityti paskaitas, referatus, aptarti steigiamą sąvisalpos kasos, aptarti spaudos tobulinimo klausimą. Kad spaudoje, vieton asmeniškai tapinančių žinių, tosejų pa-kyrimu bei utopišku projektų, būtų duoda i žmonėms naudingi patarimai, auklėjama lietuviškoji dvasija ir doroti mūsų visuomenė. Tarp lietuvių turi būti kuo darniausias sugyvenimas, artimas draugavimas. Čia visuomenės veikėjai turėtų rasti prozos organizuoti eklekurcijas į įdomesnes São Paulo apylinkes, į Santos madykles (pliažą), o kai ir pačiame São Paulo m. po muzėjus bei kitas žymias vietas, rengti bendrus vakarus, pasitarimus ir t. t. Žodžiu — visi mūsų kolonijos veikėjai, o su jais ir visi lietuviai, turėtų artumai bendrauti.

žemė užgriuvo darbininkus

Iš Rio de Janeiro pranešama, kad ant Central do Brasil geležinkelio linijos, kur netoli Rio de Janeiro buvo vydomi elektrifikacijos darbai, žemė užgriuvo keliolika darbininkų. Į nelaimės vietą buvo skubiai pašalstos gelbėjimo tarnos ir gaisrininkai.

Revoliucija Ispanijoje tesėsi

Kravinioji Ispanijos revolucija tęsėsi toliau. Tiek viena, tiek kita pusė skelbia savo pergalę, tačiau didelių laimėjimų nei vieni, nei kiti nepasiekė. Sukliūtinai po mažo vis veržiesi pirmyn ir užima naujas pozicijas, tačiau beveik

Stays Skydas.

Ši sekmadieni, rugpjūčio 30 d. 9 v. vak.

Didžiausios laisvosios imtynės

Teatre „Cazino Antarctica“, rua Anhangabahu.

Du pasauliniai čempionai.

LIETUVIS JUOZAS KOMARAS (Juodoji kaukė)

ARABAS EMILIO JAPOUR (Charrūa)
Rungsis dėl aukštinio diržo «Cinturão Cidade de S. Paulo».

VISI LIETUVIAI ATEKITE PAŽIURĖTI

Ateinantį šestadienį

Rugšėjo 1 d. Lietuvių Naujų salėje, rua Bandeirantes 92. S. Paulo
Liet. klubas rengia gražų

KONCERTĄ - BALIŲ

Labai grazi ir įvairi programa.
Įsiekvite pakvietimus iš anksto!
Pradžią 9v. vak. baigė 4 v. ryto

Ispanijos revolucija kelia nerimą

Ispanijos revolucija visoje Europoje kelia didelį nerimą. Didžiosios Europos valstybės pradėjo smarkiai rūpintis, kad Ispanijos įvykiai neįsuktų karo. Pavojus taikai labai didelis, nes vieni remia lezeistus, kiti sukliūtinus. Dabar Europoje norima sudaryti tarp tautinį komitetą, kuris prižiūrėtų, kad nei viena valstybė nesikištų į Ispanijos vidaus reikalus.

Kun. P. Ragafinskas pristatytas S. Paulo Arkivyskupui

Rugpjūčio 28 d. Lietuvos Konsulas p. P. Gaudys pristatė S. Paulo Arkivyskupui naująjį mūsų kolonijos kapelioną kun. P. Ragafinską.

J. Eks. Arkivyskupas p. Konsulą ir Kapelioną maoniai priėmė ir ilgai kalbėjosi lietuvių kolonijos tkybiuiais reikalais.

75.000 telefono aparatų

Laikraščių pranešimu, Rio de Janeiro mieste šiuo metu yra apie 75 000 telefono aparatų. Telefonų abonetaų skaičius nepaprastai padidėjęs per paskutinius trejus metus.

— Brazilijos Respublikos Prezidentas Getulio Vargas pasirašė dekretą, kuriuo išstremiama iš Brazilijos teritorijos žinomo komunisto Harry Berger žmona.

— Iš Buenos Aires pranešama, kad šio miesto prefektas atvyka su vi zitu į Rio de Janeiro.

— Iš Londono pranešama, kad Abisinijos kariuomenės likučių vadai kreipėsi į Anglijos vyriausybę, kad itau neužimtas Abisinijos sritis globotų Anglija.

— Paskutiniomis dienomis Rio de Janeiro policija vėl suėmė keliolika komunistų, pas kuriuos rasta daug literatūros ir atsiaukiumų.

— Vokietijoje paskelbtas naujas karinės prievolės įstatymas, kuris sukėė didelį susirūpinimą Prancūzijoje, Prancūzija iš vokiečių pusės mato didelį pavojų taikai. Paskutiniiais metais vokiečiai smarkiai ginkluojasi ir stiprina savo kariuomenę.

visor sutinka smarkius legalistų pasipriešinimus. Kadangi didelė kariuomenės dalis ir visi geresnieji ginklai randasi vyriausybės rankose, tai sukliūtinus kovoti sunku, tačiau jie tikisi laimėti.

Kada šios baisios žmonių skerdynės baigsis Ispanijoje, dar tuo tarpu sunku pasakyti. Po šios revolucijos, nežinrnt kuri pusė išmėtų, lauktama kariškios diktatūros.

Sovietų Rusijoje pasmerkti mirti buvę komunistų vadai

Šiais dienomis Sovietų Rusijoje pasitaikė didelė politinė byla, kurioje buvo kaltinama daug žymių buvusių komunistų vadų, jų tarpe buvę komisarai Zinovjevas, Kamenevas ir Smirnovas. Visi jie buvo kaltinami prieš-komunistiniam veikime ir sąmokslie prieš esamoje vyriausybę.

Šešiolika kaltinamųjų teismas nutėsi sušaudymui. Sušaudymui nutėsi ti taip pat buvę aukščiausi minėti žymūs komunistų vadai.

Lietuvių mokytojų konferencija

Rugpjūčio 27 d. Lietuvos Konsulato įvyko S. Paulo Lietuvių Mokytojų Konferencija, kurioje dalyvavo visi mokytojai, P. Konsulas ir Kapelionas kun. Ragafinskas. Tartasi svarbiais mokytojų ir mokslo reikalais.

Sekanciam numery apie šią konferenciją aprašysime plačiau.

LIETUVOJE

Lietuvos degtukai Abisinijoje

Prieš keletą metų buvo sudaryta su švedais sutartis ir jiems atiduotas degtukų monopolis. Klaipėdoje buvo atidarytas degtukų šiaudelių fabrikas. Švedai pagal padarytą sutartį su mūsų vyriausybe, turi kasmet iš Lietuvos eksportuoti kelis tūkstančius tonų degtukų šiaudelių.

Pernai Klaipėdos degtukų šiaudelių fabrikas eksportavo savo gaminius Anglijon, Amerikon, Palestinson ir net Afrikon. Kadangi mūsų degtukų šiaudelių kokybė gana gera, tai juos visi mielai perka. Dabar viena anglų prekybos bendrovė perka Klaipėdų degtukų šiaudelius ir juos gabena Abisinijon.

Likviduoja plėšikų gaują Prienuose

Prienuose buvo pasirodžiusi nežinomų vagių recidivistų gauja, kuri padarė apylinkėje keletą vagysčių. Naktį, į liepos mėn. 15 d. ši gauja buvo pradėjusi bandymus apiplėšti Miliuteino restoraną Prienuose. Taip pat tą pačią naktį jie kėsinosi apiplėšti ir visą eilę Prienuų gyventojų, tačiau, policijos laiku pastebėti, savo nusikalstamųjų darbų neįvykdė. Policija vietos gyventojų padedama sugavo vieną tos gaujos dalyvį, kuris buvo ginkluotas pistoletu ir suimant priešinosi juo.

Paskendo Nemune Amerikietis boksininkas.

Pernai į pasaulinį lietuvių kongresą atvyko čikagietis lietuvis boksininkas J. Knašas ir likęs Lietuvoj laivon liet. boksininkus. Prieš mėnesį laiko Knašas kažkur dingo. Visi manė, kad išvyko į provinciją pas gimines. Liepos 16 d. jis turėjo išvykti atgal į Ameriką. Pradėjo ieškoti. Pastarod, kad prieš mėnesį laiko Nemune buvo rastas kažkokio asmens laivonas ir dabar nustatyta, kad tai buvo Knašas.

Šalinų nutrosko dujomis.

Suv. Kalvarijos miestelyje buvo

kasamas šulinys. Iškasus apie 9 metr. gilumo pajusta dujos ir darbas kelioms dienoms buvo nutrauktas. Po penkių dienų darbininkas mėgino šulinį kasti ir nusileidęs apalpo. Apsinuodijusio darbininko Vaitkevičiaus leidosi gelbėti ugniagesys Kupstas, kuris taip pat nualpo. Mėgino dar du leistis, bet vienas be sąmonės ištrauktas ir traukiant į rentinį smarkiai sužalojo kitas irgi buvo pradėjęs alpti, tai laiku ištrauktas. Nuolposiųjų laivonai iš šulinio buvo išimti tik po keturių valandų, kai iš Marijampolės buvo atgabenta dujokaukė.

Šulinys būta kažkokių nuodingų dujų.

Pertvarkys užsienių filmų nuomavimą

Dabar visoms trims Pabaltijos valstybėms filmas užsako kelios nuomojimo kontoros. Jos šių valstybių kino teatrų aprūpina filmomis taip, kad tik juos daugiau pelno būtų. Nė viena kontora nesirūpina gauti tokių filmų, kurios atliktų tų kraštų gyventojų dvasią. Užgrūdžia kino teatrų sensaciginomis, dažnai blogų pavyzdžių filmomis, užtot auklėjančio turinio filmų. O kai kada kontoros panaudoja ir apgaulės būdą: pristato vienos valstybės filmas vietoje kitos. Kilo sumanymas sudaryti visoms trims valstybėms vieną bendrovę, kuri tiesiog iš filmų gamyklų visoms trims valstybėms išrašytų filmas. Tai atsietų pigiau, nes atkristų daugelio tarpininkų uždarbis, ir kino teatrų ankytoji būtų aprūpinti tikrai vertingomis filmomis. Numatoma, kad iki naujo žiemos sezono filmų importo reikalus bus sutrąkystas.

Vienas grūdas davė 2.600 grūdų.

Protniškiuose, Klaipėdos kr., pas ūkininką Verkšų šimet tarp kitų užaugo toks rugys, iš kurio vieno grūdo yra išaugę 66 stiebal su vidutiniu didumo varpomis, vidutiniškai po 40 grūdų kiekvienoje. Tad iš vieno grūdo išaugintu mažiaug 2.600 grūdų.

Sinas Bakšys.

Mergaitė iš Lietuvos.

(tęsa iš 34 Nr.)

Viešbučio savininkas ilgai vartė svečių registracijos knygas. Pagaliau surado.

— Tas jaunikaitis pas mus buvo apsistojęs dar prieš pusmetį. Po kelių dienų jis išvyko, rodos, į Šveicarijos Jūros kalnyną prie Nevšatello ežero. Ten vyksta dauguma mūsų svečių. Vėliau, vienį grįžta, kiti keliauja toliau į Vidurinius Alpius, kur prasideda pasakingasai Reinas, Ronė ir keturios kitos vingrios ir sraunios kalnų upės. Lig šiol tarp grįžtančiųjų jo dar nepastebėjau.

— Kuo galiu ponai dar patarnauti?

Aš vos vos supratau švabų tarmės šeimnininko kalbą. Bet sunkiausia buvo paaiškinti mano kelionės tikslas. Jis vis dėl to suprato, kad turiu reikalų ir šiame mieste.

— Malonu. Tamsta pas mus pagyvensi porą trejetą dienų. Mūsų viešbučio kambariai patogūs, tarnai ir pa lydovali mandagūs ir kuklūs. Jie viską žino ir nieko nesupranta...

Seimininkas paskambino. Kamerdineris gavo įsakymą pakviesti šaurie čių vadovą. Po kelių minučių įėjo aukštas šviesiaplaukis vaikinias.

— Johan, ponai kalba lietuviškai ir tik truputį rokiškai. Būk jai malonus... — Ir akimis parodė mano bagažą. O, kokie gudrūs tie turistiniai viešbučių laikytojai! Iš tavo veido, iš akių jie atsėpė ne vien, ko tau reikalinga, bet ir kaip apmokėsi jų patarnavimą!

Seimininkas man nusilenkė ir nuėjo prie naujai atvykusių svečių. Jau nuolis taip pat nusilenkė ir paėmė mano valyžas. Tyliėdami ėjova ilgu koridorium. Sustojova. Jis atidarė kažkokios spintos duris. Aš stovėjau nustebusi; nejuo tai, ką aš matau, galima pavadinti kambariu?! O šviesiaplaukis dar labiau mane nustebindamas nusil-

Padidėjo ūkiškų mašinų poreikavimas

Per paskutinius mėnesius ūkiškų mašinų pramonėje pastebimas didesnis gaminių poreikavimas.

400 metų rankoje išlaikė pinigus.

Archeologas Dr. Puzinas Pašruvoje, netoli Viikijos ant Nemuno kranto, darė kasinėjimus. Rasta 24 kapa! iš 15 ir 16 amžiaus. Iškasai žmonių kapai, prie kurių buvo visokių peilių ir įrankių. Vienas skeletas rankoje laikė sugniauzęs pinigus, karaliaus Aleksandro dinarus. Kadangi tie žmonės buvo palaidoti prieš 400 metų, tai ir pinigų tiek metų rankoje išlaikė. Rasti daiktai atiduoti muziejui.

Penkmečio planui vykdyti užtrauks paskolą

Prieš kurį laiką pašto valdyba paruošė penkmečio darbų planą, kuris apima telefono stočių, telefono-telegrafotinklo ir pašto trobesių statybą, pašto vagonų įsigijimą ir stambesnę telefono tinklo ir pašto trobesių remontą. Į penkmečio darbų planą įtraukti ir Sandėjų automatines telefono stoties įrengimas ir su tuo susiję darbai. Dalis tų darbų jau yra pradėti vykdyti, bet didesnę dalies greitesniam įvykdymui norima užtraukti kur nors paskolą.

Vėl uždarė lietuvių draugijas.

„Vilniaus Rytojus“ praneša, kad lietuvių valdžios organai švenčionių apskrity sulaukė penkių Šv. Kazimiero dr. skyr. veikimą, o Suvalkių apskrity sulaukė dešimties tos dr. skyrių veikimą.

Lietuva ruošiasi Pabaltijos ūkiškai konferencijai

1924 metais rugsėjo 12 dieną sudarius Pabaltijos valstybių politinę sutartį, kas met įvyksta Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienių reikalų ministrų konferencija. Jos svarstomai opiausi šių trijų valstybių saugumo reikalai ir derinama jų politika su stambiausiais pasaulio politikais įvykiais. Tačiau kreta politinio pabaltijo valstybių bendra darbiavimu, jau ūgdomas, ir šių valstybių ūkiškas bendradarbiavimas. Lietuva, Latvija ir Estija susitarė šių me-

tų rudenį Rygoje sušaukti Pabaltijo valstybių ūkio konferenciją. Tam tikri sluoksniai yra pareiškę pagėdavimą, kad atskirų valstybių delegacijoms vadovautų patys finansų ministrai. Tai būtų labai svarbu nes šiai konferencijai tektų skirti svarbios ekonominės reikšmės ir, be to, būtų galima pasiekti lankinamų ir reikšmingų visų. Atitinkamos Lietuvos ūkio įstaigos šiai konferencijai jau gana smarkiai ruošiasi.

Tsb.

Lietuva atvyks Tautų Sąjungos generalinio sekretoriaus pavaduotojams

Paskutiniuoju metu Pabaltijo santarvė skiriama didelės politinės reikšmės svarbiausiose Europos politiko centruose. Kaip jau žinoma, rugsėjo mėnesyje Ženovoje įvykstantiame Tautų Sąjungos visumos suvažiavime, Pabaltijo valstybės pareikalaus sau vietos Tautų Sąjungos taryboje. Jeigu kitos valstybės Pabaltijo santarvę išrinktų Tautų Sąjungos tarybos nariu, tai pirmiausia metas šiai santarvei Taryboje atstovauti Latvija. Sarykale su šiuo Pabaltijo santarvės reikalavimu, rugpjūčio mėn. pabaigoje į Lietuvą Latvija ir Estija atsilankys Tautų Sąjungos generalinio sekretoriaus pavaduotojas Azkarlate. Jis su Pabaltijo kraštų vadovaujanciais politikais turės visą eilę svarbių pasitarimų.

Tsb.

Jau ruošiamas patalpos Lietuvos seimui

Kaip jau buvo pranešta, naujasis Lietuvos seimas savo pirmajam posėdžiui susirinks ru. šio mėn. 1 dieną. Taigi laiko jau nebedaug. Šiuo metu Lietuvoje labai susirūpinta tinkamų seimui patalpų parengimu. Seimas posėdžiaus naujuosiuose teisingumo ministerijos rūmuose, o toje patalpoje salėje, kurioje prieš pusantį metų buvo nuorganizama karšioji valstybės išdavimo byta. Greta tos salės esamus kambarius dabar užima dalis Lietuvos vyriausiojo tribunolo. Prieš seimui susirenkant, Vyriausiojo Tribunolo vienas skyrius bus perkeltas į kitas patalpas. Jei seimui dabar pertvarkoma visa jam skirta posėdžių salė ir prie jos esami reikalingi kambariai. Pirmojo seimo posėdžio visi Lietuvos gyventojai įtemptai laukia.

Tsb.

šypojos tarė lietuviškai:

— Prašau, ponai! kelsimės liftu... Dabar aš supratau. Ir buvo gėda: pačiai prieš save.

— Liftas! — Apie liftą aš girdėjau ir Kaune ir Berlyne, bet mačiau jį dar tik pirmą kartą. Lig šiol man jo niekas neparodė, nepaaiškino. Nepasitaikė... Dabar aš pirmą kartą įėjau į tą aukštyn ir žemyn važinėjančią spintą.

Johan buvo tikras klaipėdiškis lietuvis Jonas. Didžiojo Karo metu jis, dar vaikas, kartu su tėvais buvo išvežtas į tolimą Rusiją. Kilus revoliucijai, gyveno Suomijoje, Švedijoje ir tik 1923 m. grįžo į jau lietuvišką Klaipėdą. Kitais metais čia pasimirė jo tėvas. Kartu su švabų kilmės motina jis atsikėlęs čia į Bazelį pas jos gimines...

Jonas ilgėjosi Lietuvos. Daug kalbėjo apie Neringą. Dabar jis šauriečių vadovas, dažnai kopinėjas su turistais po Jūros kalnus, matęs daug gražių kalnų ežerų, buvęs prie Monblano ir S. Gotardo, bet vis dar negalys užmiršti Klaipėdos pajūrio kopų. Niekur kitur nėra taip gūdišai olandų skulsiotų pušelių, niekur kitur nėra antrų

Nidos smūlio pusnyplū.

Išties tris dienas važinėju po miestą, aplankiau visus, pagal turimus adresus. Savo kelionės tikslą paslėpiau bijojau kad nepasisjuoktų iš manęs. Da bar aš ir pati pagailvoju, kad tikrai neprotičkas mano žingsnis... Žinojau, kad sunku bus jiems mane suprasti. Mes daug kalbėjome apie Alpių grožybę, apie nuotykius kalnuose, apie retai čia apsilankančius svečius iš Lietuvos. Nejučiomis kalba nukrypdavo apie ministerio giminaitį džiovininką Vinčą, bet niekas nežinojo, kur jis dabar yra. Pasisakyti teisybę, prašyti pagalbos, mačiau, lygu buvo rizikuoti savo garbe ir aš nutariau pasikliauti tik Jonu, kuris, anot šeimnininko, viską — ar bent daug — žino ir nieko nesupranta...

Ir, iš tiesų, sekanti rytą Jonas man pranešė, kad, telefonu gautomis žiniomis, mano ieškomas lietuvis prieš porą mėnesių tikrai gyvenęs vienareu Nevšatello ežero pakrantės vasarnamy. Dabar eąs išvykęs į Vidurinius Alpius ir greičiausia būsiąs aukštai kalnuose vienoje šv. Bernardo ligoninėje

Kokius nuostolius padarė audra

Siaulių apskrityje Joniškio ir Kriukų valsčiuose liepos 4 d. audros padariniai specialios komisijos baigti tikrinti ir apskaičiuoti nuostoliai. Sknytuose valsčiuose audra palietė 390 ūkių su bendru plotu apie 7,600 hektarų. Tame plote sunaikinta 1.206 ha žiemkėnių, 2.466 ha vasaros žais ir 218 ha kaupiamųjų. Taigi, audros palietė pasėlių plotas sudaro apie 3.890 ha. Iš to ploto apie 3.000 ha pasėlių sunaikinta visiškai. Pinigais apskaičiuoti nuostoliai atrodo taip: sugriauta 113 trobų bendros vertės apie 63.000 lt. ir sunaikinti pasėliai įvertinti apie 867.500 lt. Vadinasi, dviejuose valsčiuose padaryti nuostoliai siekia netoli vieno milijono litų. Tikruvoje, žinoma, tie nuostoliai didesni, nes tie ūkiai kur pasėliai visiškai sunaikinti, šiandien yra tiek parbalkšti, kad be valstybės išdoro visuomenės pagalbos atsigauti negali. Ūkininkai rengiasi išparduoti daiktus arkliai ir ragučius, nes jėgas bus mažai pašaro, kadangi daržinėse tėra tik šienas ir dobilai, o ir tie nevisur buvo nušienauti ir audros sunaikinti. Keltinama išparduoti beveik visas kiaules, nes mažai bus joms kaupiamųjų ir visai nebus grūdų. Išėina, kad beveik 400 ūkininkų yra verčiami pasitraukti nuo gamybos daugiau nei veneriems metams...

Pirmieji sunkiausiai nukentėjusiems ūkininkams suteiktą pagalbą žėmės ūkio rūmai, Lietūkis, „Sodyba“ ir Siaulių apskrities savivaldybė. Artimesnių ir tolimesnių apylinkių gyventojai taip pat turėtų suprasti sunkią Joniškio ir Kriukų valsčių ūkininkų būklę, nutarė eiti jiems pagalbom suuo la du.

Žemės ūkio ministeriai pasiūlius, Ministrų Kabinetas, praėjo mėnesio 14 dieną, apsvaustęs nukentėjusių nuo audros šiaurės Lietuvos ūkininkų būklę, nutarė eiti jiems pagalbom suuo la du:

1) ūkininkams, kurių žiemkėnių pasėlių audros sunaikino daugiau, kaip 50%, nemokamai duoti sėklų iš supirkty išvežiamų žiemkėnių javų;

Ūkininkų žiemkėnių javų sekla aprūpinimo normos ir tvarka pavesta

nustatyti Žemės Ūkio Ministeriam...
2) išduoti 1936 metais audros sugrautiems ūkininkų trobesiams įstatyti už 80.000 lt. miško ausdžiuos be pakukany išlaikyti per 5 metus.

Ūkininkų Sąjungos bylos sprendimas

Liepos 22 d. Kauno apygardos teismas paskelbė ūkininkų sąjungos bylos sprendimą, kurioo pripažinti kaltais ir nubausti šie asmenys: Dionizas Trimakas trejais metais sunkiųjų darbų kalėjimo ir jama atimtus visos teisės; F. Mikėys, P. Jasiusas, J. Soblys, J. Sabanavičius, A. Kubilius, J. Adomkevičius, J. Bilevičius, A. Jonkus, P. Bižkus ir J. Vilimas po 6 mėnesius paprasto kalėjimo; J. Vaeičis ir V. Šalkauskas po 8 mėn. paprasto kalėjimo; J. Murža 9 mėn. paprasto kalėjimo; A. Vitaras 3 mėn. paprasto kalėjimo; J. Dagelis 4 mėn. paprasto kalėjimo; dr. J. Urmanas, J. Ramaneionis, V. Poškus, P. Botkevičius, A. Likerauskas, J. Stalgys, ir A. Mažeika po 6 mėn. paprasto kalėjimo, o J. Marcinkovičius 8 mėn. paprasto kalėjimo, bet nuo bausmės lygtinai atleisti jei per 3 metus nenusikals. Be to, visiems nuteistiesiems pažal amnestijos įstatymų nomestas trobdalis bausmės. J. Vaitaka ir B. Giedra pripažinti kaltais, bet dėl kaltės išisenėjimo palikti nebaustais. Dr. Draugelis Sakalauskas, Lipėnis ir visi kiti išteisinti. Žemės ūkio ministerijos civilinis iškėitays atmetas, o visi kiti nesvarstyti! Galutinio formoj sprendimą paskelbus rugpjūčio 6 diena.

Paskelbus sprendimą Dionizą Trimaką ir visus kitus kalėjimo nubaustus teismas buvo nutaręs areštuoti, bet jie tuojaus pristatė laidas ir sulauki nebuvo. Tik vienas, Antanas Kubilius, kuris bausta „Maisto“ byloje nuveiktas atgal į kalėjimą.

Iš viso šioj byloj buvo kaltinami 48 asmenys.

Štai ko lenkai siekia mūsų krašte.

Jie siūlo apiplėšti Vilniaus Lietuvius.

Neprisklausomos Lietuvos gyventojai yra jau apspiratę su biaurais lenkų šmeižtais prieš Lietuvą ir ypač prieš Vilniaus krašto lietuvius. Dažnai į tokius lenkiškus puolimus nepr. Lietuvoje jau yra kreipiama rimto dėmesio. Tačiau liepos mėn. 9 dieną Krokovoje išleistas lenkų laikraštis „Ilustrowany Kurjer Codzienny“ įdėjo kažin kokio slapuko straipsnį, persunkta didžiau sia Lietuvos ir lietuvių neapykanta. Tas straipsnis pavadinus: „Atidengiamė Lietuvos vyriausybės grojimo akciją Lenkijoje“. Šiuo straipsniu pasiekiamos aukščiausios provokacijos viršūnės ir juo valdžiai parodoma, ko tam tikra lenkų spaudos dalis siekia Vilniaus krašte. Susipažinkime su to straipsnio ištraukomis.

Pradžioje straipsnio autorius kliebi, esą, Lietuva Vilniaus, Gardino, Suvalkų ir Naucardėlio srityse „pradėjusi kultūrinę ir ūkišką kovą, kartu vedama šnipinėjimo akcija ir organizuodama visokius priešvalstybinius ai. ai., kad tinkamu laiku jie galėtų viešai pasirodyti“. Toliau tas pats laikraštis rašo: „Lenkijoje veikiančių lietuvių organizacijų ir lietuvių veikėjų pagrindu yra valstybės išdavimas, yra akcija, nukreipta prieš Lenkijos valstybės nepriklausomybę, tai priešvalstybinė akcija, kuri turi tikslą ne tik atplėšti nuo Lenkijos didelį šiaurės rytų kraštą (reikia suprasti Vilniaus — Seinų kraštą), bet stengiasi pakenkti jos nepriklausomybei iš vidaus. Lenkijoje telsta ir vieša lietuvių atstovybė, kuri savo rankose laikanti visus priešvalstybinius aišus, yra Tautinis Vilniaus lietuvių komitetas, kurio priešakyje stovi gerai žinomas ir priešlenkiško nusistatymo Konstantinas Stašys.“

Išskaidavęs Vilniaus lietuvių labdarybės įstaigas, straipsnio slapukas pats baisusiai išsivagė. Šitaipt reka: „Kas bent kiek nusimano kariškuose dalykuose, tas turi patvirtinti, kad Lietuvos vyriausybės Vilniuje supirkinėjami namai turi kariško pagrindo, nes lietuvių išpirka namus tokiuose punktuose, kad jei įvyktų mūšiai gatvėse, tai tie namai gali tapti baisiausiomis

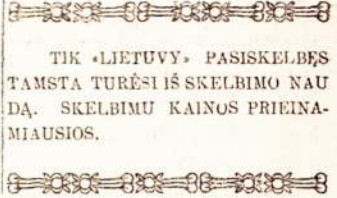
tvirtovėmis, iš kurių kris šoviniai mūsų pečius.“

Panašių nesąmonių pilnas visas tas straipsnis. Pagaliau jis baigiamas šlykščiausiu provokacija: laikraštis siūlo konfiskuoti (nusavinti) visą lietuvių organizacijų labdarinių įstaigų ir, bendrai, Vilniaus krašto lietuvių turty ir namus. Žodžiu, „Ilustrovany Kurjer Codzienny“ siūlo šiais laikais dar niekur negirdėta, Vilniaus krašto lietuvių apiplėšimą.

Šis straipsnis, suprantama, Vilniaus krašto lietuvių visuomenėje sukėlė ypatingą nusitebėjimą ir didelį pasipiktinimą. Visi Vilniaus lietuvių laikraščiai į jį tinkamai atakė. Pratinio Vilniaus lietuvių komiteto pirmininkas Konstantinas Stašys spaudoje paskelbė laišku, kuriame atrinimo šitos biauirus lenkų šmeižtus. Druang savo laiške K. Stašys pranešė, kad už šią biauirų provokaciją ir šmeižtus minėtą lenkų laikraštį jis jau patraukė teismo atsakomybėn.

Iš šio lenkų spaudos viešo pasiankyimo matome, kad lenkai dabar siekia iš Vilniaus krašto lietuvių atimti jų turimą nuosavybę, kad jos netektų lietuvių būtų priversti pasidaryti lenkų vergais ir pakalikais. Tai yra biauirusiuose jų siekimas viešoje ligšiol buvusioje Vilniaus krašto lenkinimo politikoje.

Tsb.

TIK „LIETUVY“ PASISKELBĖS TAMSTA TURĖSI IŠ SKELBIMO NAUDA, SKELBIMU KAINOS PRIEMAMIAUSIOS.

VI.

— Malonu laiptoti po kalnus tik tam, kuris atvažiuoja jais pasigrožėti, pasportuoti. Visai kitaip Alpijai atrodo džiocininkui. Nei tu įkopsi į kalnų iškybulius, nei pažaisi laisvai. Kiekvienam žinčenyje tave įspėja: „Atsargiai, atsargiai...“ Visi į tavo žūri, kaip į žmogų, kuris kovoja su nebatonu, bet negalėtingai į jį naikinančių priek. — Rožė... Ach, tos kruvinai raudonos Alpių rožės! Raudoni jų žiedai plaukioja žaunymų jūre, lyg taukusau kraujo taškai į deing išspautose mano sošėse...

Taip rašė Vincas savo dienoraštį dar tik stvykęs į kalnus. Dabar jis jau pasikėlė. Jo kojos tapo lengvesnės, o žvilgsnis švelnesnis. Ne kartą jis būdamas aukštai kalnuose žūrėjo į pakaines ir linksmai, kaip kitados, šypsojos.

— Kaip gera spaudyti nuo nolos į bedugnę! Aš čia paliksiu visa, kas mano krūtinę naikino. Aš grįšiu vėl stiprus ir sveikas. Bet kodėl man nerūso tėvai, nerūso ir Julij? Kodėl daktaras mane persekioja kiekviename žingenyje?... O, kad man išaugtų spar-

nai, aš porskisčiau į Lietuvą! Aš išbučiuočiau visus ir Julijei tyliai pasakyčiau:

— Šį kartą aš ugalėčiau mirti...

— O gal ji manęs jau nebemyli?

Tiesa, daktaras vis kalba, kad gyvenime viskas kieta. Meilė pračina, jos vietą užima nenykaukta, mažiausia — atšalimas... Jis sako, kad meilė yra paprastas biologinis reiškinys ir pataria bereikalo nedieivinti nei savo nei kitų jausmų. Bet kodėl aš myliu ją, o ne kitą? Kodėl vos pažvelgęs į ją nustodavau valtos ir proto?... Taip... Ir Julijte nekartą manęs klausė:

— Kodėl tu pristojai prie manęs?...

— Vincas dienoraštyje, kurį jis rašė nuo visų pasislėpus, rađau aprašytus visus perygyvėjimus iki tos dienos, kurią vėl leido jam skaityti knygas ir rašyti.

— Tamsta žymiai sustiprėjai. Ne-trukus galėsi grįžti į Lietuvą. Dėdei jau parasiū. O dabar pasiimk visą krūvą laišku, kuriuos ligšiol rūpestingai saugojau.

Linksmai kalbėjo daktaras ptenkintas paciento sveikata. Vincas griebte sugriebė laiškus ir išbėgo į kalnus

krykštaudamas.

— Aš nemirsiu! Aš tikejau Dievą ir žmogaus pastangų įsikūntiną... Gerbė Jau! Mano tikejimas teisingas: džiava nukalėta!

Jis šokinėjo kalnų skardžiais, klykavo, kaip varikas ir patvai gerėjoji, kaip skambini, dešimtimis kartu pasikardodami, kalnuose midėjo jo žodžiai. Iš džianguo jis sušvilpė, susijunkė ir apsisuko ant vienos kojos. Bet tuo tarpu jis paslydo iš akty paslypė kibirkėty ir dingo Alpijai iš po kojų...

Bernardinų klinkejo konstantavo, kad smarkiai sutrenkta galva, sulaužyti du šonkauliai ir išnaryta dešinioji ranka. Bernukas kuris matė tą šurpulingą vaizdą, bėgdamas į įvykio vietą manęs, kad rasęs tik sumaižytą mėsos gabalą.

Tik skubi operacija ir kraujo įlijimas į venas, galėjo išgelbėti šio nelaimingojo gyvybę. Buvo padaryta viskas ir kitą dieną ligonis atgavo sąmonę. Jis pastebėjęs prie jo lovos gydytoją tyliu balsu paklausė:

— Kur dingo mano laiškaik?... Ir vėl užmerkė akis... Daktaras nerimaudamas sekė širdies plakimą, jo veido

sustingo skausmas, atrodė, kad jis kenčia kartu su ligoniu. Šią liūdną žinią jis neišikiai pranešė į Kauną. Dėl to ir kilo visoki gandai. Bet kam dar lemta gyventi, gyvens, nors mirtis ir kas dien aplink ekinėtus.

* * *

Nežinau kodėl Jonas buvo man begalo geras. Jis nepriėmė net duoda-mo avanso.

— Kai surasiva tamtos pusbrolij... Tamsta tik tada apmokėsi sąskaitas, tada pasikalbėsime ir... Taip, tada norėčiau palydėti judą į tėviškę... Klaidėjoje man priklauso dar mažas namelis.

Vargėnai! Jis daug raminančių žodžių man prikaltė jo ir, rodos, visai neįtarė, nei manęs, nei ieškomojo pusbrolio...

(b. d.)

* * *

Vietos lietuvių gyvenimas.

“LIETUVIO” REDAKTORIUS ĮSTOJO Į S. PAULO SPAUDOS S-GA

“Lietuvio” redaktorius St. Vancevičius šiomis dienomis įstojo narti į São Paulo spaudos sąjungą (Associação de Imprensa Paulista). São Paulo Spaudos S-ga yra profesinė žurnalistų organizacija, turinti virš 1.300 narių S. Paulo mieste ir provincijoje. S-ga turi gražiai įrengtas savo patalpas, skaityklas, knygyną, savo advokatus, cdytojus ir t. t.

Rugpjūčio 26 d. redaktorių St. Vancevičių priėmė spaudos s-gos pirmininkas Dr. Honorio de Sylos, kuris ilgokai pasikalbėjo ir parodė visas s-gos patalpas, knygyną, skaityklą ir k.

LIETUVIŲ DELEGACIJA PAS SĄO PAULO VYSKUPĄ

Praeitą ketvirtadienį kun. Suginto išrinktoji delegacija lankėsi pas J. E. S. Paulo Vyskupą su prašymu, kad S. Pauly būtų patalpas kun. Sugintos. Delegacijos nariai pasakoja, kad iš keliolikos delegacijos narių Vyskupas priėmęs tikrai du delegatus, kuriems pareiškęs, kad kun. Sugintas yra atskaitomas Kauno Kūrijos, todėl S. Paulo Kūrija nieko padėti negalinti. Kun. Sugintas turis grįžti į Lietuvą.

Tokiuo Jo Ekscelencijos Vyskupo pareikšimu delegatui likę patenkinti ir maloniai padėjo atsivieškinti.

K-as

IMTININKAS J. KOMARAS LANKĖSI “LIETUVIO” REDAKCIJOJ

Praeitą šest dienį S. Paulo Liet. Klubas buvo suengęs šokių vakarę, į kurį atsilankė garsusis imtininkas Juozas Komaras. Tai patis progą p. J. Komaras apėmė ir “Lietuvio” redakcijai, kur maloniai pasikalbėjo su redaktorium ir šis susirinkusius vietas lietuviams sportininkams. Imtininkas J. Komaras dabar rungtinasi S. Pauly ir Rio de Janeiro.

NAUJASIS KAPELIONAS LANKO MOKYKLAS

Naujasis S. Paulo lietuvių kolonijos kapelionas kun. P. Ragažinskas jau pradėjo lankyti lietuvių mokyklas. Kadangi kun. Ragažinskas yra labai idealonus su mokintais, tai visi lietuvių vaikai naujuoju savo dvasios auklėtoju labai džiaugiasi.

LIETUVOS KONSULSĄ PRISTATĖ KUN. RAGAŽINSKAS SĄO PAULO VYSKUPUI

Rugpjūčio 21 d. Lietuvos Konsulas p. P. Gsūdys pristatė Jo Ekscelencijai São Paulo Vyskupui naujajį mūsų kolonijos kapelioną kun. P. Ragažinską. P. Konsulas ir Kapelioną J. E. Vyskupas labai maloniai priėmė ir ilgai su jais kalbėjosi lietuvių katalikų reikalais.

Šį penktadienį, kaip teko patirti, Kapelioną kun. Ragažinską priims J. E. S. Paulo Arkivyskupas Duarte Leopoldo e Silva. Arkivyskupui naujajį kapelioną oficialiai patvirtinus, kun. Ragažinskas perims iš kun. Suginto visus lietuvių bažnyčios ir L. K. Bendruomenės reikalus.

PARAŠAI VIS DAR RENKAMI

Visų S. Paulo rajonų lietuvių pasakoja, kad kun. Sugintas ne tik pats kasdien, nuo ryto iki vakaro, begloja rinkdamas parašus, bet dar samdo atskirus asmenis ir jiems moka. Kadangi visi lietuvių, neskatant keliolikos jo suaugtųjų ir sukurstyto asmenų, kun. Suginto nenori, tai pats kun. Sugintas ir jo agentai parašus rinkdami atėkina, kad parašai renkami tam, kad išreikautų antrą kunigą iš Lietuvos. Visi geros valios lietuvių katalikai gerai žino, kad antras kunigas reikalingas, todėl kairurie nesuprasdami kam čia reikalas, ant jų prašymų ir rezoliucijų pasirašinėja. Daugiausia parašų esą surinkta iš nepilnametųjų vaikų ir moterėlių.

Tikrai įdomios komedijos. Kada prieš uokerį laiką kun. Sugintas sužinojo, kad S. Paulo liet. katalikai renka parašus ir prašo Kauno Kūrijos dar vieno kunigo, tada jis pakėlė didžiulį terma ir išprovokavo pešynes lietuvių bažnyčios šventoriuje V. Zelino. Gi dabar ne tik savo laikrašty paskebe, kad tik jo «rupesniu» paskirtas naujas kapelionas į S. Paulo, bet žuonėmė atėkina, kad ir dabar dedas «pastangas», kad būtų paskirtas dar vienas kunigas.

Teko patirti, kad antras kunigas į S. Paulo bus paskirtas ir atvyks be kun. Suginto «pastangų». Jam tik rūpi patvinti čia likti ir kelti nesantaika lietuvių tarpe bei kiranti ir kurstyti žmones. Kadangi net paties kun. Suginto išrinktoji delegacija pavėgė tikinti J. E. Vyskupą, kad kun. Suginto tolimoms pasiūlymas S. Pauly liet. katalikai labai kenksmingas, tai vargiai ką padės visos daromos komedijos ir parašų rinkimas. Geriau atsivieškinti ir važiuoti...

Emigrantas

REIKALINGOS ŠEIMYNOS IR PAVIENIAI DARBININKAI Į KAVOS FAZENDĄ

Į fazendą Boa Vista, kuri randasi prie Faxina miesto (L. Sorocabano) reikalingos šeimynos ir pavieniai darbininkai prie vatos skintuvo ir tvarkymo darbu. Pavieniams darbininkams mokama po 75000 į dieną. Daugiausia duodama dirbti «akortiniais». Šiuo būdu geresni darbininkai gali uždirbti iki 10-12000 į dieną, už butą ir maistą reikia mokėti 80000 į mėnesį. Šeimynos duodamas butas ir siektiek žemės daržovės ir kitoms augalams nemokamai. Fazendos savininkas Dr. Albano de Souza «Lietuvio» redakcijai paiko raštą Darbo Departmentui, su kuriuo galima gauti nemokamą bilietą į S. Paulo iki Faxina. Norintieji į paimaodoti nemokamą bilietą gali kreiptis į redakciją, rua Bandeirantes, 92.

TUO TARPU TIK PAAIŠKINAME.

Praeitais savaitės «Liet. Aids Brazilijoj» J. Juodgudis roikišai pasipykinimo, kad jį kaltina užslėptime Dr. V. Kudirkos mokyklos knygų ir reikalauja tą žinutę atšaukti. Kitokiu atveju žada korespondentą ir redaktorių pamokinti.

Zinoma savo garbės gynimas yra geras daiktas — tas labai natūralu. Bet šiuo atveju patarėli sako: «Tyla — gera byla». Taigi, atrodo, kad ir p. Juodgudžiui būtų buvę daug geriau tylėti ir turimas knygas gražinti jų savininkui. Bet kada jis to nepadarė, tai vietoj žinutę atšaukti, mes dar kai ką prie jos pridėsime.

Kad pas p. Juodgudį knygos yra, tai faktas kurį gali paliudyti tie asmenys kuriems jis jas davė skaityti, taip pat ir praėitų metų tėvų Komiteto pirmininkas. Pagaliau ir pats p. Juodgudis tuo neužsigina prisipažindamas: «neaišlys gražinti tokio skaičiaus» (o kitoki skaičių gali. Red.)

Del knygų skaičiaus, tai mes ir negalime, nes tik tiek teiznome, kad «skaičiusi knygas sako — daug, būvisis Tėvų Komiteto pirmininkas pareiškė, esą apie 50, o iš tilpusios «Sveiso» korespondencijos matyti, kad jų yra virš 50. Tą patį patvirtina ir kai kurie Moks «Vilties» skyriaus rašyti dokumentai.

Vienu žodžiu faktas palieka faktui ir minimos knygos šio užnesio pradzio je pas p. Juodgudį dar buvo. Ir p. Juodgudžiui del to nereikėtų karštuotis, bet tą reikalą iškvoduoti, atiduodant knygas tam, kam jos priklauso.

ŠTAI KAIP RENKA PARAŠUS

Kunigas Sugintas, nenorėdamas iš São Paulo išvykti, per savo acentus renka parašus po visus lietuviams apgyventus rajonus, kad jį paliktų São Pauly bent antinojų kunigui. Parašai renkami vaikščiojant po namus. Pasiūta ir tokių kuriozų, kad po prašymų racinami pasirašyti svetimatūrinai, kaip tai neseniai yra atsitikę pas mus Vila Anastazijoje. Kun. Suginto agentas Pazukas, vaikščiodamas po mūsų rajoną, surinko keletą parašų iš vengrų, aiškindamas jems, kad vyskupas neduos lietuviams kunteams atsivesti Vila Anastazijos rajone pamaidų. Štai, kaip renkami parašai.

Vilaaanastazietis

NAUJI EMIGRANTAI IŠ LIETUVOS

Prieš trejetą — ketvertą savaitę į Braziliją atvažiuo keliolika šeimų naujų emigrantų iš Lietuvos valdžios išsiųstus. Beveik visi naujai atvykusieji emigrantai yra rusai iš Lietuvos. Jie nuvežti į Fazendą Chaputabed ir citas, kurios randasi netoli Cafe andia. Keletas iš jų emigrantų buvo atvykę į Konsulata, prašydami kokių nors būdų išgelbėti juos iš minėtų fazendų. Visi emigrantai bausiai vargsta ir sėdja į skolas. Nė prašymumui nekali užsirdinti. Kadangi juos atvežė valdžios išsiųstas ir veiki visi jie per trejetą savaitę pasidarė nemaža skolų, tai jų iš ten neišleisčia.

Už kavos maisto surinkimą jems mokama po 38500, bet visikali nesą kavos ir jie ne tik, kad nieko nekali uždirbti, bet kasdien brenđa į naujas skolas.

P.

ATIDARYTA AVIACIJOS KURSAL

Mooca. Nuo 16 d. rugpjūčio mėn. jau pradėjo veikti prie Dr. V. Kudirkos v. lietuvių mokyklos B. L. A. K. suorganizuoti aviacijos kursai, kuriuos veda lėkūnas mokyt. p. St. Jurevičius. Kursuose dėstoma aviacijos istorija, teorija, mechanika, techninė konstrukcija, matematika ir t. p. Pamokos vyksta vakarais du kartu savaitėje.

Rep.

VILAAANASTAZIEČIAI LAIMĖJO TAURĖ

Rugpjūčio mėn. 23 dieną Vila

Anastazijos «Lithunnijos» skyrius žaidė savo pirmąsias futbolu rungtynes su stipriausiu šiame rajone klubu «SANTO ESTEVO» F. C. Šis vengrų klubas tikėjosi lengvai lietuvius nugalėsias, bet jam pavyko laimėti tik 2-šios komandos žaidimą rezultatu 2:0. Pirmoji gi lietuvių komanda pasirodė žymiai stipresnė už vengrų ir, nežūrint ir jų teisėjų sukimą, išlošė rezultatu 2:1. Lietuvių įmušė pirmąjį golą. Vėliau iš pabaudos smūgio vengrai išsiūgino. Antras kėlinys davė galutiną rezultatą 1:1. Teko rungtynes pratęsti dar 20 minučių, per kurias lietuvių įkšė dar vieną golą, išspresdami, kas lieka nugalėtoju. Buvo žaidžiama iš taurių. Tad vilaaanastaziečiai parsinešė gražią taurę. Tai pirmoji šio skyriaus trofeja. Antroji komanda buvo sudaryta iš vilaaanastaziečių. Į pirmąjį atvyko žaidikų iš Bom Retiro, Moks ir Vila Belos. Tai buvo visų keturių skyrių rinktinė. Daugelis 2-šios komandos žaidikų dar tik pirmą kartą rungtynėse žaidžia, bet parodė puikią technika ir eraziuz kombinacijas, ne kartą sudarydami pavojų vengrų vartams. Rungtynių pasiūžėti suirinko nematūs būrys vilaaanastaziečių lietuvių, kurie gyvai sekė žaidimo eigą ir karaliai pargyveno lietuvių laimėjimą. Tas visada suteikia žaidikams špo ir didesnio pasiryžimo, kovos noro. Tikimės, kad ši taurė tai nebus pastkūmė, kurią Vila Anastazijos skyrius laimė.

Vilaaanastazietis

MOKOS LITHUANIEČIAI VEIKIA

Mooca. Po kelių savaitių poilsio, šio rajono lithuaniečiai vėl pradėjo suurtikai veikti. Veikimo gyvenimas pasirodė veik vienoje sporto srityse. 12 d. rugpjūčio mėn. penų-penčo komandos turėjo gana rimtas rungtynes su vengrų sporto klubu «Amizade» kurias laimėjo sekančiais rezultatais:

- I komandos 200 : 170
- II " 151 : 131 ir
- III " 100 : 96 lithuaniečių naudai.

16 d. rugpjūčio mėn. futbolu komandos savo atkėteje runčė su brazilų klubu «XI Etudantes F. C.» kuria taip pat suošė neblogiausiam, nors priešais pasirodė gana stiprus. Rezultatai rungtynių I komandos 2:2 ir II 2:0 Lithuanijos naudai.

Sekmadienį 23 d. rugpjūčio taip pat laimėjo futbolu rungtynes su juozas-juzat klubo «Soga F. C.» sekančiais rezultatais: I kom. 3:0 ir II — 1:2.

Prie to ši naujai perorganizuota skyriaus valdyba deda pastangas dar daugiau išplėsti savo veikimą įvesdama bokso ir lengvosios atletikos treniruotes.

Boksu pritrinės ir kit. jau įsigyta ir dar šis savaitė bus pradėta treniruotis, vadovaujant Lietuvos pussunkio svorio čempionui p. Draculiu.

Lengvosios atletikos treniruotės prasidės kiek vėliau. Tai sporto sritynė vadovauti, taip pat pakviestas labai geras šios sporto rūšies žinovas — instruktorius.

Koresp.

Paieškojimas.

Lietuvos Konsulatas S. Pauly tua Aureliano Coutinho Nr. 88 paleiko Kazj Juokubonį. Kas apie jį turi žinių, prašoma pranešti Konsulatui.

Lietuvos Konsulatas.

Stiprinkime laisve išmėgintu vienybės keliu.

„Tauta, norinčią išlikti laisvai (o kuri gi tauta nenori išlikti laisva?), reikia, kaip karo metu, susiklaustyti ir glaudžioje vienybėje laikytis. Visi tautos nariai, visi jos luomai, turi būti darbūs, ištvėringi, jų dvasia turi būti būtri. Ūkininkas, darbininkas, prekygas, pramonininkas ir valdininkas, — visi privalo būti kantiūs ir ištverti savo pareigoje, — sako Valstybės Prezidentas p. Antanas Smetona.

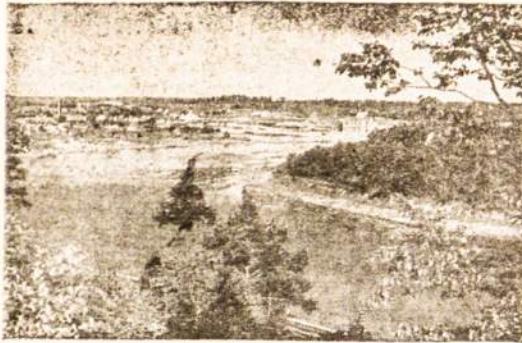
Dar prieškarintais laikais Tautos Vadas, įrodinėdamas lietuviams vienybės reikalingumą, vienam straipsnyje taip rašė: „Skatydami prūsų, lietuvių tautos giminių, stebėmės, kodėl jų neatsilaikytis savo priešininkams. Ne mažos gi būta jų giminių, turėta devynios provincijos, jų gyvenamos tarp Visos ir Nemuno. Kryžiuočių ordinas, lenkų pakviestas kovoti su prūsais, įkrytusiais možiūnais, buvo nedidelis būrelis. Ką jis būtų galėjęs padaryti narsuoliams, jeigu būtų iš vieno šio, jeigu visos jų devynios provincijos užpaus viena, būtų stojusios ginti drauge? Bet nebūta vienybės: apokius vykleičiaus pavyli, pamenuo prūsai vylėdavo ansis suglaugę rasi, manydami, jog ordino kalavijas jų nepasieks. Apsiriko. Apsidirbęs su viena provincija, ordinas griebdavo antrą, trečią ir kitas, ko pagaliau priejo ligi pat Nemuno. Tik tuomet suprato prūsai savo klaidą ir mėgino visos provincijos sukelti pirmą svetiną jungą, bet jau per vėlu būta: ordinas gliokai buvo įdėjęs savo nagus aukon ir jos nebe pasieido.

Ne dėl kurių kitų priežasčių žino, ir galima pasiekti Lietuvos valstybę. Atkauti Lietuvos nepriklausomybę pavyko tik vienintelioms lietuvių tautos pastangoms. Bet ir dabar Tautos Vadas įsėjo mus laikyti vienybės, nes „ne visą laisvę, o tik jos pradžių to same išmėgė. Jeigu ji įėjama, tai ir prarandama.

Žiūrėkime, kad nebūtų prarasta,

stiprinkime ją išmėgintu vienybės keliu. Lietuvių sąmonė turi būti vieninga, nes ji toms tesuteiks krėvonas.

Ne tik kovai, bet ir taikiam kultūros darbai reikalinga vienybė. „Kaip tos pavarsuės, čiurliai ištrykškusios iš iš požemių gelmės, ranguodamos skubiai upeliuis bėga, tartum išskodamos

Nemunas ties Palemonu.

įgimto gaivalo, ir pagaliau sutampa įplėcion vandens vagon ir jau sudaro didžią upę. — taip ir mūsų visuomenės srovės, prasiverfusios pro daugybę įvairiausių kliūčių, kiekviena savo ribomis tekdamas, galiausiai, turi susieti vienos tekėdamos, jei norime būti tauta, o ne iškilvomis minia be vieningos sąmonės

Neuostoja matieji upeliai savitumo, apstingai pildydami vandeniu ir savo motina — upę, nenustos savaimis ir savitų srovių, gausingai tekdamos savo motinai tautai ko ji privalo, kuo ji gyvena yra. Ta mūsų bendroji vada, kurios negali išlienkėti nė viena srovė,

jei tik nebijo skyriam palikusi išskėti, yra lietuvių kultūra, plačiausia to žodžio reikime tarant. „Taip vaizdžiai yra apibūdinęs vienybės reikalingumą visuomenės gyvenimo Valstybės Prezidentas p. Antanas Smetona.

„Mūsų vyriausias tikslas yra telti tautinės pajėgos ir taikinti jos taip, kad darbe neprieštarėtų vienos kitoms, kad lėvien ar šaltmas eidamos, netrukdytų, — sako Tautos Vadas kita praga. O šaulių Sąjungos kūrėjas Vl. Putvinėkis gavo straipsnį: Kelias į ne-

Organizuokime skautus.

1933 m. pabaigoje atvykęs iš Lietuvos mokytojas — skautas E. Pažėra prie Vysk. M. Valančiaus lietuvių mokyklos suorganizavo gražų skautų būrelį. Tai buvo pirmieji lietuvių skautai Brazilijoje. Mok. Pažėrai padedant ir vadovaujant tokie skautų būreliai vėliau buvo suorganizuoti prie Dr. J. Basanavičiaus ir Dr. V. Kudirkos mokyklų. Lietuvių vaikūčiai — skautai buvo nuklėjami labai pavyzdinčiai ir S. Paulo skautų organizacija augo ir stiprėjo. Atsirado keletas jos remėjų mūsų kolonijos veikėjų tarpe.

Tačiau užėjus į mūsų koloniją ne santarškos audros visas organizacijas gyvenimas daugiau ar mažiau pakriko. Tas pakrikimas daliai iškito ir skautus. Ypačingai Dr. V. Kudirkos lietuvių mokyklos skautai, tos mokyklos vo dejui juos apleidus beveik visai išnyko. Tik dabar naujam vedėjui baigiant sutvarkyti gyvenimui mokyklos reikalus pradeta galvoti apie šio skautų būrelio atgaivinimą. Stipriau dar ir dabar laiki skautai Vila Anastazijos prie Dr. J. Basanavičiaus mokyklos, kur su jais dirba jų organizatorius ir vadnas mok. Ed. Pažėra.

Kiek naudinga yra skautų organizacija, kiek reikšmės ji turi mūsų vaikūčių auklėjime, nė kalbėti netenka. Todėl labai skaudu, kad tokią gražią ir naudingą, vienintelį lietuvių vaikūčių organizaciją daliai pakriko. Jos likimo pirmoji eilė turėtų susirūpinti visi mokytojai. Reiktų ne tik atgaivinti buvusius skautų-skautėjų būrelius, bet priekiekvienos lietuvių mokyklos organizuoti naujas skautų skaitis.

Skautų organizavimo ir jiems vadovavimo darbas, manau dabar bus lygiai lengvesnis, nes atsiranda daugiau jų vadų. Čia malonu pažymėti, kad ir naujai — mūsų kolonijos kapelionas kun. P. Ragažinskas Lietuvoje yra daug dirbęs skautų organizacijoje, todėl, manau, ir čia neatsisakys tam darbe padėti.

Skautas.

priklausomybę baigia šiais žodžiais: „Tege pavojaus supratimas sutvirtins mūsų širdis, ir patys sutvirtėję, tvirtintik nusimėnėmus, tvirtintik netikėdams, sąjūdintik apėnėdusius, taikykit susivaidėjusius, mokykit neįmanelius. Tegul visos jėgos susivienys bendrajam didžiujam savo laimės gynimo darbu.“

— — — — —
TIK „LIETUVIŲ“ SKAITYDAMAS
 VISKĄ ŽINOSI
 — — — — —

A. Majus.

Carlos Gomes.

(1896 — 1936)

(tąsa iš 34 Nr.)

Nusivylęs ir be skatiko 1890 m. vėl vyksta į Milana duonos išlekti. Tačiau vos tik atvykęs nustebo ir labai nudžiugo gaves iš Banco Ultramarino tuiką, kad laikinoji vyriausybė jo vardu tame banke padėjusi 20 centų aukso. Reikia, ir ši vyriausybė ji atmena. Tačiau tas jo džiaugsmas buvo nelėgas, nes netrukus po pirmojo džiaugsmingo rašto atėjo kitas iš vyriausybės, kuri jam liepė parašyti naują Respublikos Himną. To Carlos Gomes būdas negalėjo pakelti ir čia jis įžiūrėjo įleidimą ne tik sau bet ir savo buvusiam geradarui imperatoriui, todėl griežtai atsisakė, nepaisydamas kad netenka ir tos tais laikais gana stambios pinigų sumos, kuri jam galėjo užtikrinti ateitį. Paskiau tai himną parašė jo priešininkas Leopoldo Miguez.

Nuo seniau Carlos Gomes turėjo srupektavęs parašyti simfoniską kompoziciją su dainomis Kolumbo pirmojo žygio į Ameriką 400 metų sukaktuvė paminėti. Tačiau reikalai jį vertė pirm parašyti keletą kamerinės muzikos veikalų ir bažnytinę kompozicijų, kurios buvo per įvairias šventes bei iškil-

mes statomas ir darė kompozitoriui tuona. Be to, drauge su poetu Feice Cavallotti projektavo naują mistišką operą „Il Canto de Cantici“, tačiau šis darbas dingio veltui, kai persikyrė su Cavallotti. Kaip kompozitorius dukėlė ir jo biografai mini jos rašes daugybę įvairių kompozicijų, kurios nebuvusios baigtos arba ir baigtas pats jas atmetęs

1890 m. spalio mėn. Carlos Gomes gavo iš Scalos užsakymą parašyti naują sezoninę operą, kuri turėjo būti pasytata 1891 m. vasario — kovo mėn. Tam darbu buvo duota laisva laisva permainai. Ypač kad kompozitorius jaučėsi labai nesveikas. Tačiau savo stiprios valios ir gyvenimo reikalo verčiamas jis per 3 nepilnus mėnesius prie Maris Canti teksto parašė trijų veiksmų melodramą „Condor“. Tą veikalą turėjo diriguoti Toscanini, kuris nors dar buvo labai jaunas, bet jau buvo laikomas įžymia garsenybe. Nežiūrint, kad Toscanini buvo tiesiog fanatiškai prie to veikalo atsidėjęs, bet labai erzini nės ir rodė nersivikumą. Ir kai publika per pirmąjį pastatymą kažkurių vietų, dirigento nuomone, be tinkamos atidžios klausėsi ir triukšmingai reikala-

vo pakartoti kitą vietą. Toscanini vidury veikalo numetė dirigento lazdele, išėjo iš Scalos ir nakčio iš Milano išvyko į Genuą. Todėl tolimas „Condor“ studija buvo pavesta kitam dirigentui Mugnerne, kurio vedamas tas veikalas pirmą sykį buvo pastatytas vasario mėn. 21 d. ir turėjo mizinišką pasisekimą tiek iš publikos, tiek iš kritikos pusės. Tais pat metais „Condor“ (ne Pietų Amerikos Andy puškėtis, bet Suomarkando karal. Odėlėjos melnėlis, peičikas) buvo pastatytas ir Rio de Janeiro mieste. Prie to veikalo pastatymo Paryžiaus didžiojoje operoje Carlos Gomes dar priėjo prancūzų labai mėgiama baleta ir sutiko tą veikalą leisti pasidinti „Oriejeje“.

„Retorin“ veikalų simfoninė poezija: Kolumbas“ su Albino Faincan teks tu buvo pastatysa Rio de Janeiro pažėm kompozitoriui vadovaujant. Ties tas laikas dar čia buvo neįprasta tokiuose veikaluose matyti pasaulines oratorias, taigi jas kompozitorius turėjo iš partitūros išbraukti. Kritikos nuomone, tai buvo tobuliausias geniališko brazilo kompozitoriaus kūrinys, tiek dramatišku gyvumu, muzikos instrumentų gausumu.

Nežiūrint jau minėto konflikto su nauja Brazilijos valdžia, bet vis tik kompozitoriaus drauzai išsirūpino, kad valdžia jį 1892 m. rugsėjo m. 19 d. pakviestė nario į brazilų komisiją per Čikagoj ruošiamą pasaulinę parodą, ku-

rijo Carlos Gomes turėjo reprezentuotą Brazilijos muziką. Jis gavo paliepin, vykti į Italiją ir ten vieka paruošti kad Čikagoj galima būtų pastatyti keletą jo operų. Tačiau tam reikalui Carlos Gomes negavo pinigų, be savo eligos kaip komisijos nario, o buvo tik vienai pažada. Todėl netekęs kantrybės jis pats vienas išvyko į Žemųjų Ameriką. Ten irgi nieko negalėjo padaryti ir nė vienos savo operos pastatyti dėl šėjų stokos; taipat negalėo parodyti nė kitų Brazilijos kompozitorių, nes iš Rio de Janeiro neatsiuntė jam reikalingumų gaidų. Todėl savo veikalumą Čikagoj parodoj turėjo apžėsti sudarydamas viena muzikaliją — vokalinę koncertą per Brazilijos nepriklausomybės sukaktuvės 1893 m. rugsėjo mėn. 7 d.

1893 m. pabaigoj vėl grįžo į Milaną, kur jis praleido visus metus sunkiai varydamas, ypač kad jo sūnus Carlos André susirgo džiova. Tais pat metais Carlos Gomes pasijuto sunkiai susirgęs vėžlo liga.

1895 m. pradžioj kapelmeisteria Gama Melcher, Associação Lyrica iš Belem do Pará vardu pasiūlė sutarti, sulgi kuria Carlos Gomes ten turėjo pastatyti kelias savo operas. Grįždamas Lisabone pastatė ir dirigavo savo operą „Guarany“ už kurią Portugalijos karalius Dom Carlos jį apdovanojo šv. Tingo kryžiaus kompturo laipsniu. Be-

(pabaiga 6 pusl.)

Mažos priežastys -- dideli nepasisekimai.

Gyvename didelių smukimų ir didelių bankrotų laikus. Buvo jų ir anksčiau. Istorija žino keletą tokių stambių bankrotų, kurių priežastimi yra buvę visiškai menkiausios atsitikimėliai, į kokius paprastai neįprasta kreipti dėmesio.

Taip, pavyzdžiui, amerikiečio milijonieriaus Hobarto „geležies karaliaus“ krizės priežastimi buvo tikrai pašto ženklelis. Hobertas turėjo savo patarėjos ir atstovus visame pasaulyje 1892 metais Anglijos geležies rinkoje prasidėjo didelė krizė. Todėl Hobarto draugas parašė jam iš Anglijos, kad pardėtų visą geležį, kiek tik turi jos sandėliuose, ir kad daugiau geležies kol kas nepirktų. Tuo laiku Hobartas gaudavo labai daug laišku, kurie būdavo neapmokėti, arba apmokėti nepilnai. Jis įsakė, kad visi neapmokėti arba ne pilnai apmokėti laišukai būtų be atodaitos sugrąžinti siuntėjams. Ne laimėt, tų laišku tarpe buvo ir per sunkus jo draugo laiškas iš Anglijos. „Geležies karalius“ nieko nežinojo apie geležies rinką Anglijoje, ir nupirko visą geležį, kiek tik jam buvo pasiūlyta. Jo kreditorai atsidūrė katastrofingoje būklėje o po dviejų dienų geležies kainos nepaprastai krito ir visi Hobarto turtais buvo išlicituoti.

Stambiausias Londono firmos „Cobbett ir B-vė“ bankroto priežastimi buvo paversimas buteliukas rašalo. „Cobbett ir B-vė“ lenktynavo su viena amerikiečių firma dėl didelio tilto Rusijoje statybos. Statyba pagaliau buvo atiduota Londono firmai, bet griežtomis terminėmis sąlygomis, kada, būtent, tilto statyba turi būti baigta. Cobbett dirbo be pertraukos: nupirko medžiagą, pasisamė reikiama personalą, apsirūpino mašinomis ir žiūrėjo su savo bendrininku, kad visi planai, pažymėjimai, užrašai ir brėžiniai būtų atlikti kuo stropiausiai ir teisingiausiai. Pasiruošimas truko šešis mėnesius laiko. Kai visas paruošiamasis darbas buvo pabaigtas, Cobbett norėjo dar kartą pasižiūrėti į planus ir brėžinius, kurie gulėjo ant jo stalo. Ir čia, neatsargiai rankos judesiu paliejo buteliuko rašalo, kurs, kaip juoda juoda, užlejo visus brėžinius. Daugelio mėnesių darbas buvo sunaikintas per porą sekundžių. Nebuvo galimta tą planą taip staigiai panaudinti, o be planų nebuvo galima pradėti darbo. Cobbett prašė Rusijos valdžią, kad atidėtų terminą, bet rusų valdžija nesutiko ir sutarė nutraukti. Amerikos firma, sužinojusi savo konkurentės nelaimę, patiekė savo paruoštus planus ir apsiėmė pabaigti darbus iki nustatytą laiko. Pasifidėjimai, kuriais Cobbett ir B-vės firma buvo su savarbius dėl nubaigtos statybos nustatytą laiką, buvo jos bankroto priežastimi.

„Geležinkelių karalius“ Purbeck Jones gavo išgyventi dar skaudesnę nelaimingą likimo nelaimę. Jis sudarė sutartį dėl autišimo naujos geležinkelio linijos Vid. Indijoje, kuriai pasiūdė duoti garantiją (pinigais ir vertyb. popieriais) 2 mil. svarų sterlingų. Ir tokiam turėnui, kaip Purbeck Jones, teko ilgokai padirbėti, kol jis surinko tokią milžinišką pinigų sumą (apie 65.000.000 litų), kuri turėjo būti patiekta geležinkelių sindrikatui Kalkutoje 1891 m., gegužės mėn., 9 dieną. Jones padarė klaidą: užtuo padėjęs pinigų į banką, jis sudėjo juos į geležinę kasą, kurią jis įkaliojė turėjo ekspres – laivą į Indiją. Sutvarkęs visus reikalus, Jones sėdėjo į provinciją pas savo šeimą. O tą dieną, kada jo įkaliojė turėjo išplaukti iš Londono, grįžęs iš provin-

cijos pasijuto patikęs savo viloje rakta nuo kasos. Lėktuvų nei automobilių, važiuojančių 100 km. per valandą tada dar nebuvo. Todėl neliko nieko kito, kaip išlaukti kasą. Bet ne geriausiame specialistui, kuriam buvo pksūlyta už darbą 500 svarų sterlingų, nepavyko to padaryti, ir latvas išplaukė be Jameso garantijos. „Geležinkelių karalius“ po to pamiršo ir mirė beprotai.

Londono biržos spekuliantas Geoffrey Pask buvo tikru meistriu orientuotis, kada kas pirkti ir parduoti. Jo autoritetas biržoje svėrė tiek daug, kad

Lietuvos turgus.

Kur nėra pinigų, degtinės ir ligų.

Pietinėje Ramlojo vandenyno dalyje yra nedidelė sala Tristan da Kuno, kurią kolonizatoriai vadina laimingiausia vieta pasaulyje. Ankščiau ta sala buvo negyvenama. Tikėtai 1816 m. į šią salą atplaukė būrelis žmonių. Tai buvo „Filimtho“ laivo 7 jūrininkai, kurie susipyrė su laivo kapitonu ir ne panorėjo toliau keliauti dėl algos nemo kėjimo. Du jūrininkai atsivėžė su savimi savo žuonius, ir visi apsigyveno saloje. Išlipdami į salą jie su savimi pasiėmė reikalingiausius darbu įrankius iš truputį rūbų.

Naujieji salos gyventojai pradėjo dirbti žemę, naudojo maistui vietinius augalus ir augino ožkas ir avis. Čia jie jautėsi laisvi ir laimingi, nors apie 40 metų nė vienas latvas nepripaule prie tos salos, ir jie nieko nežinojo, kas darosi pasaulyje. Vėliau retkarčiais prie salos atplaukdavo laivai ir atveždavo gyventojams reikalingų daiktų ir naujumas iš pasaulio. Dabar saloje yra 169 gyventojai: 93 vyrai ir 76 moterys. Vieti jie eriai sugyvena tarpusavy. Prieš keliolika metų ji pasiūlytė iš Anglijos kankės, kurie aprūpina jų dvasos reikalus. Žinoma, pirmieji salos gyventojai jau mirę, bet jų vaikai ir anūkai, kurie čia gimę ir augę, visai nenori girdėti apie kitus kraštus.

Šita sala susidomėjo angli mokslininkai Aplankė Tristan da Kuno salą jie buvo labai nustebinti. Salos gyventojai visai nežino pinigų ir visus reikalingus daiktus įsigyja mainais už savo gaminius. Matinasi jie daugiau sėdi būbūnais, daržovėmis ir ožkų pienu Rečiau varioja žuvis. Jie visai nežino alkoholio ir jokių svajinamų gėrimų. Užtat visi salos gyventojai yra labai sveiki. Net apkrėčiauų nei šlap sun-

nieks neišdrįsdavo daryti be jo didesnių eksperimentų. pražudė jį stačiai kvailias atsitikimas. Jis buvo papratęs vaikščioti kasdien pesias į naują City, kur buvo jo įstaiga. Kartą eidamas užkliuvo už kopėčių virbo ir perpešė kelnes. Užnot grįžęs namo persirengti, Pask užsuko pas siuvėją, kad šis užtaisytų skyių. Užtruko pas siuvėją ištisą valandą, kuri biržoje dažnai suraidina mižinišką vaidmenį. Kaip tik tuo pat metu įvyko krizė Australijos valiutos biržoje, ir kai Pask atėjo po valandos į savo įstaigą, jau buvo per vėlu išgelbėti iš bankroto save ir savo namus.

P. R.

Valgykla ir pensionas.

Škanūs pietūs ir mėnesinis pensionas. Duodami pietūs į namus. Kainos prieinamos. Užkeikt pas

JULĖ ŠIMANAUSKIENĖ

Vila Anastacio, Rua Alvarenga Peichoto 85.

VISUR IR VISADA BŪK LIETUVIS!

O kiekvieno lietuvio – išieivio pareiga skatinti didžiausį, įdomiausį ir pigiausį visoje Pietų Amerikoje svaitraštį „LIETUVIS“.

SU 10% (nuošimėjų)

Į naują visos statybos vertė neatidėliojant pradėdami statyti namus bet kokiame vietoje ilgalinkiam išsimokėjimui, net iki 12 metų. Susipažinkite su mūsų statybos planais ir nereikės jums mokėti nuomos už butą.

Agencia: Praça da Penha, 13. Centralinė raštinė: Statybos ir Finansų Kooperacija. Rua Benjamin Constant, Nr. 7-A 3 and. sal. 19/20.

kesnių ligų jie visai nežino. Jų butai jaukūs ir švarūs. Bet moterys nežino sauų madų ir dėti taip, kaip devėjo jų bobutės prieš šimtą metų. Nėra saloje ligoninės, policijos nei kalėjimo. Teisėje pareigais eina kunigas, kuris išsprendžia visus pasitaikančius ginčus. Todėl jie labai stebisi, kad kitur pasaulio žude žmonės kerštauja, kelia karus ir lydo vieni kitus. Dabar į salą kartą per metus atplaukia anglų laivas, atveža jos gyventojams laikraštį, darbu reikalingų daiktų, kuriuos išmaitino į žvėrių kailius ir kitokius gyventojų gaminius. Iš tiesų, tai laiminga vieta.

lenkdo Parą mieste priėmė jį ne tik tuščiomis šikimėmis, bet gubernatorius Lauro Sodré jam pavedė įsteigti ir vesti valstybinę konservatoriją.

Tuo labai nužiūgęs Carlos Gomes grįžo į Milaną pasirošti visiškam persikėlimui į savo tėvynę. Tačiau tuo metu jo liga taip pažengė, kad beveik nebegalėjo vaikyti. Gydytojai patarė vykti į Salzo Maglorę gydytis. Bet po kelių savaičių kompozitorius grįžo į Milaną viešai pareiškdamas: „Jei mano liga yra nepagydoma, tai aš geriau noriu mirti savo mylimojoje Brazilijoje, todėl niekas manęs negali čia sulaukyti.“

1896 m. gegužės mėn. 14 d. atvyko į savo paskyrimo vietą bet jau visiškai mirties žvinių apimtas. Gubernatorius Lauro Sodré pasiūlymu dabar užlejo savo svajones paversti realybe bet jau buvo pervėlu. Taip pat pavėlavo ir São Paulo valstybės kongresas priimdamas įstatymą, kuriuo Carlos Gomes buvo skiriamas 2 metų mėnesinių pensija ligi gyvos galvos. 1896 metų rugsėjo mėnesio 16 dieną didžiausias Brazilijos ir Pietų Amerikos kompozitorius užmerkė savo akis amžinam miegui savo mylimojoje Brazilijoje, nors ir toli nuo savo vaikų, brolių ir kitų artimųjų. Tik jam mirus Brazilija suprato, ko ji neteko. Visur buvo ruošiamos gedulo apeigos. Jo kūnas buvo valstybės lėšomis iš Belėm į Campinas parvežtas. Garlaivis, kurio jo kūną gabenavo pavandintas „Carlos Gomes“ ir kaip padėdamas kraisieris įterptas į Brazilijos karo laivyną.

RESTORANAS IR VALGYKLA.

Škanūs valgiai ir mandagus patarnavimas. Mėnesinis pensionas.

Pietūs ir vakarienės už 1\$700 tik pas

POVILA ROMANOVA

Rua José Paulino, 151, (Dom Retro) São Paulo.

DIDELI DŽIAUGSMĄ SUTEIKSI SAVO GIMINĖMS BEI DRAUGAMS LIETUVOJE IR KITUR, JEI UZSAKYSI JIEMS „LIETUVI“ 1936 METAMS.

(Pabaiga iš 5 pusl.)

CARLOS GOMES.

1904 m. Campinas mieste gyventojai Bento Quirino aikštėje pastatė kompozitoriui paminklą su iš bronzos nulietu jo statula, o po paminklo granitu su deju jo kaulus.

Tačiau yra neginčijamas daktas kad Carlos Gomes savo muzikos veika lalė pati sau pasistatė daug didesnę ir brangesnę paminklą.

Dr. Wladimir de Thimé

Prisiekusis Advokatas ir Vertėjas.

Vertimai įvairiusių dokumentų iš lietuvių ir kitų kalbų. Redaguojami visokie dokumentai: kontraktai, raštai, prašymai ir kt.
Visokių dokumentų išrūpinimas, kaip «condemna de identidade e trabalho», įvairūs liūdymai, šamados ir visokių svarbių bylų vedimas.
RUA BENJAMIN CONSTANT NR. 1 sala 23 (esq. Praça da Sé) Tel. 2-6255

LEITE VIGOR

Geriausias pienas São Pauly

S. A. Fabrica de Productos Alimenticios
VIGOR

Rua Joaquim Carlos, 174 S. Paulo
Tel. 9-2161, 9-2162, 9-2163.

„Lietuvio“ prenumerata papiginta!

1936 metams „Lietuvis“ į Lietuvą ir užsienį kainuoja tik 15 milreisu (6 litai), pusmečiui 8\$000 (3 litai). Į Pietų ir Šiaurės Ameriką: metams tik 12\$000, pusmečiui 6\$000. Pasiskubinkit užsakyti „Lietuvį“ savo giminėms bei draugams į Lietuvą, Argentiją, Šiaurės Ameriką ir kitur. Suteiksit jiems didelį džiaugsmą!

„Lietuvio“ adresas:
Caixa postal 1764 S. Paulo — Brazilija.

„LIETUVIS“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėj,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Mokoje, kampas Av. P. de Barros kioske.
- 5) Menkaičio krautuvėj S. Annoj.
- 6) Ant Largo da Sé kioske (prie laikrodžio).
- 7) Kirilausko krautuvėj, Vila Anastacioj, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“, Redakcijoj visomis dienomis.

ADVOKATAS

DR. A. F. CESARINO JUNIOR

Teikia įvairius juridinius patarimus lietuviams veitini. Taip pat veda visokias bylas teismo istaigose. Lietuvių, turėdami kokių nors reikalų su teismo ar kitomis istaigomis, ar norėdami gauti nemokamai juridinių patarimų kreiptis pas advokata Dr. Cesarino Junior.

Praça da Sé, 83° andar
Tel. 2-3885

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip ya: kontraktus, visokius liūdijimus ir t. t.
Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilietybės įgijimui.

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32. Tel. 2-6393

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapumo, kraujo, mikrobu ir t. t...

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukatas, salė 5. Telef. 2-1639.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Daktaras

A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampas Boa Vista ir 25 de Março)

2 andar, salės 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto 2-5068.

DĖMESIO!

DĖMESIO!

Per „LIETUVIO“ Administracija Tamata gali išsirašyti šiuos lietuvių-kus laikraščius, išsiraščius kas savaitę:

1. «DIRVA», didelis ir įdomus Amerikos lietuvių savaitraštis, išeinas Cleveland mieste. Kaina metams 12 milreisu, pusmečiui 6\$000.
2. «AMERIKOS LIETUVIS», didelis ir įdomus laikraštis, išeinas kas savaitę Worcester mieste. Kaina metams 12 milreisu, pusmečiui 6 milreisa.
3. «PIETU AMERIKOS ŽINIOS», 12—16 pusl. savaitraštis, išeinas Argentinoje. Kaina metams 10 milreisu, pusmečiui 6 milreisa.
4. «SVYTURYS», Argentinos lietuvių laikraštis katalikiškos krypties. Kaina metams 10 milreisu, pusmečiui 6 milreisa.

Visus minėtus laikraščius galima užsakyti «Lietuvio» Administracijoj rua Bandeirantes, 92. Pinigus siusti šiuo adresu: «Lietuvio» caixa postal 1764 laiške pažymint, kokį laikraštį norima užsakyti.

«Lietuvio» Redakcijoj galima pirkti ir pavieniais numeriais visokių lietuviškių laikračių.

Laivakortės į Lietuvą ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Loivų išėjimas į Europą	
Jos. Charlotte	29. 8. 36.
Olympier	12. 9. 36.
Bagė	27. 9. 36.

Kainos pigios.

Parduodame laivakortes pigiausiomis, negu kur kitur kainomis. Duodame patarimų visais išievybės klausimais. Negalintiems atvykti į São Paulo į užklausimus atsakome raštu. Rašyt galima lietuviškai arba kuria nors kita kalba.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą litais per Lietuvos Banką.
Perkame ir parduodame dolerius ir kita svetima valiuta geriausiomis kainomis. Šamados, Patarnavimas greitas ir sąžiningas.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA [kurta 1900 m.]

Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Istaigo: darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai Istaigo atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro, sekmadieniais tik iki 12 val.

S. Paulo lietuvių mokyklų tėvų komitetų teisės ir pareigos

(Ištrauka iš naujojo pradžios mokyklų įstatymo, pasikeitė «Vyriausybės Žinių» Nr. 341 iš 1936 m. liepos 29 d. Eil. Nr. 3758)

VII. Tėvų Komitetai.

§ 58. Prie kiekvienos mokyklos sudaromas 1 metams tėvų komitetas. Mokyklos dalis, veikianti atskirai nuo mokyklos centro, gali turėti atskirą tėvų komitetą. Tokį komitetą gali turėti ir mokyklos dalis, kurią sudaro tikybinės ar tautinės mažumos vaikai, jei tokiais daliai yra atskiras mokytojas.

§ 59. Tėvų komitetas:

- 1) svarsto mokinių auklėjimo reikalus,
- 2) rūpinasi neturtingų mokinių šelpimu,
- 3) gali lankyti pamokas su mokyklos vedėju žinia,
- 4) gali dalyvauti egzaminų komisijos posėdyje bei sprendžiamojo balsu.

§ 60. Tėvų komitetą sudaro 5 asmenys, išrinkti visuotinio tėvų susirinkimo.

§ 61. Mokinių tėvų susirinkimą šaukia mokyklos vedėjas.

Susirinkimas laikomas įvykusiu, jeigu jame dalyvauja bent 1/3 tėvų.

§ 62. Pradžios mokyklos vedėjas vieno komiteto narį kviečia pirmininku ir vieną jo pavaduotoju.

Komiteto posėdis laikomas įvykusiu, jeigu jame dalyvauja pirmininkas ar pavaduotojas ir bent du nariai.

§ 63. Mokyklos vedėjas dalyvauja tėvų komiteto posėdžiuose sprendžiamuju balsu; mokytojai gali dalyvauti patariamuoju balsu.

Komiteto posėdžius šaukia jo pirmininkas ar pavaduotojas. Posėdį gali šaukti ir mokyklos vedėjas.

§ 64. Šis įstatymas galioja nuo 1936 m. rugpjūčio 1 d.

- A. Smetona
Valstybės Prezidentas.
- J. Tūbelis
Ministeris Pirmininkas.
- Ištrauka tikra:
P. Gaučys.
Lietuvos Konsulas.

Lietuvių S-gos Brazilijoje valdybos nutarimu (Protokolo Nr. 58) šis Lietuvos įstatymas privalomas visoms São Paulo lietuvių mokykloms ir jų tėvų komitetams. Nuo š. m. rugsėjo 1 d. visi mokyklų tėvų komitetai S-gos bus pripažinti, kurie bus sudaryti šio įstatymo ribose.

Šis Lietuvos S-gos Brazilijoje nutarimas patvirtintas Lietuvos konsulato Pirm. A. Majus, sekret. E. Pažera, išdėstė L. Gaigalas, turto globėjas S. Bakšys ir reikalų Vedėjas St. Vancovčius.

S. Paulo 1936 m. rugpjūčio 27 d.

Žodis skaitytojams

1. Visų gerb. skaitytojų, kurie dar yra atsilikę su mokėsiu už penumetą, prašome pasiskubinti atsiliegti. Visiems užsimokėjusiems išsiuntinėjame gražius priedus.

2. Pirmename gerb. skaitytojas, kad rašant redakcijai laiškus visada reikalingas aiškiai pažymėti savo vardą, pavardę ir adresą, kad išvengus nesusipratimų.

3. Nekurie mūsų skaitytojai nušakundžia, kad nežinoma tvarkingai laikraščio. Laikraštį į provinciją visada išsiunčiame šeštadienį iš ryto Jėi kur laikraštis neina pavėlavęs, tai pšto kaitė. Mes nekarta darome pšto žygį, bet nevisada gelbsti. Dabar prašome visų gerb. skaitytojų, kurie lai kraštį kartais gauna netvarkingai skubiai pranešti savo vardus, pavardes ir AIŠKIUS ADRESUS, kad galėtumėm patiekti Centraliniam paštu ty pšto agentūrai sąrašą, kurio suvėlini arba kartais net visai prazdo laikraštį. Manome, kad šį dalyką pavyks sutvarkyt.

4. Rugsėjo mėnesio 5 d. išleidžiame 400-ąjį "Lietuvio" numerį, todėl prašome visų senųjų skaitytojų, kurie žai, kaip galima greičiau atsusių savo atsiminimus, atsiliepiamus apie laikraštį. Taip pat būtų gerai, kad galėtų atsusių ir savo fotografijas.

Neolatiniai mūsų bendradarbiai ir korespondentai prašomi skubiai parašyti tam jubiliejiniam numeriui korespondencijų, straipsnių ir atsusių savo fotografijas.

400-nis numeris išeis ant gero popieriaus, gausiai iliustruotas ir žymiai papildintas.

Redakcija ir Administracija

SKUBIAI REIKALINGA mergaitė arba moteris į divonų audimo dirbtuvę kuri turėtų praktišką ausi rankomis. Kreiptis: rua Jaguaribá Nr. 166.

Paaškinimas

«Šviesos» Nr. 47 iš rugpjūčio 15 d. straipsnyje «Visuomenės Griovėjas» esu neteisingai padeistas ir aš. Neiesdams kitų uelagingu tame straipsnyje dalykų, paaškinu tą, kas liečia mane. Minetam straipsnyje sakoma, kad V. Nalivaika nebures nė kiek man skolingas ir aš skoiu 150 milreisu į jo pareikalavę tyčia Konsulo išprovokutas. Tai grynas meias. V. Nalivaika buvo man skolingas ir skolą gražino. Kadangi V. Nalivaika skolos gražintuą ligai viikino, tai aš pats netiekieno ne-inspiruojamas padaviau Konsulatui tuo reikatu pareiškiuoa. Tačiau šis mūsų su V. Nalivaika reiknus yra jau likviduotas, todėl pašalinamus asmenius ar «Šviesai» neturėtų rūpėti.

A. Šimbelis

Pranešimai

LIETUVIU S-GOS BRAZILIJOS KNYGYNAS

Liet. Namuose, rua Bandeirantes, 92 turi apie tūkstantį įvairaus turinio lietuviškų knygų pasiskaitymui. Rekomenduojame lietuvių jaunimui ir šiaip mėgstantiems skaityti, juo kuodaugiau sia naudotis.

RIO DE JANEIRO MIESTE «LIETUVIS» GAUNAMAS

pirkti pavieniais numeriais: «Vilnius» S-gos patalpoje, Praga Tiradentes Nr. 46 ir ant Largo da Lapa ir Avenida Mem de Sá kampo laikraščių kioske.

ORGANIZACINIAI IR KORESPONDENCIJOS KURSAI

Nuo rugsėjo 15 dienos S. Paulo Lietuvių Klubas savo patalpoje, rua Bandeirantes Nr. 92 atidaro organizacinius ir korespondencijos kursus. Į kursus gali jau dabar užrašyti visi lietuviai, kurie dirba bet kokiame organizacijoje ar šiaip domisi organizaciniu darbu ir veikimu. Kursuose bus paruošiami organizacinių ir spaudos darbininkai. Visi lietuviai kursais gali nduodoti nemokamai. Baigusiems kursams bus išduodami pažymėjimai.

Smulkesnės žinios teikiamos vietoje. Valdyba

S. PAULO LIETUVIU KLUBO SKAITYKLA

nuo rugpjūčio 1 dienos veikia antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 8 iki 10

val. vakaro. Skaitykloje yra daug įvairių lietuviškų laikraščių ir žurnalų. Visi lietuviai skaitykla gali naudotis nemokamai. Prie skaityklos yra nacionalinis bufetas ir muzika.

LIETUVIU MOTERU D—JOS SUSIRINKIMAS

Įvyks rugsėjo 6 d. (sekmadienį), lygiai 3 val. p. p. Vytauto Didžiojo lietuvių mokyklos salėje. Bus svarstomi svarbūs klausimai. Visos narės prašomos dalyvauti.

LIETUVIU S—GOS BRAZILIJOS POSĖDIS

Įvyksta šį antradienį, rugsėjo 1 dieną, lygiai 7 val. vakaro Liet. Namuose, rua Bandeirantes Nr. 92, šaukia mas Lietuvos Sąjungos Brazilijoje posėdis.

DIENOTVARKĖ:

1. Praeito posėdžio protokolo skaitymas ir priėmimas;
2. Lietuvių Namų klausimas — komisijos pranešimas ir diskusijos;
3. Sąjungos narių bei jų pareigų ir kompetencijos klausimas;
4. Mokyklų reikalai.
5. Klausimai ir sumanymai.

Pirmininkas.

ŠACHMATU IR ŠAŠKIU TURNYRAS.

São Paulo Lietuvių Klubas ruošia šachmatų ir šaškių turnyrą. Norintieji lošime dalyvauti privalo užrašyti Klubo patalpoje, rua Bandeirantes, 92 iki š. m. rugsėjo 8 d. Laimėjusioms skiriamos premijos.

Valdyba.

LIETUVIS — GYVENIMO VEIDRODIS.

GDYNIA - P. AMERIKA

Tiesioginis susisiekimas su Pietų Amerika

S-S PULASKI

Išplaukia iš Santos uosto spalį 19 d. į Victoria, Dacarą, Kiel — Holtenau ir Gdynią. Patogiausias važdavimas į Lietuvą. III klasės laivakortė su kabina tik 1:300000 iki Kauno. Luksusinės I, II ir III klasės. Laivakortės parodomos: Rua Libero Badaró, 14 1 aud. sala 33. São Paulo.

D. L. K. Vytauto mokyklos T. Komitetas mokyklos salėje 1936 m. rugsėjo mėn. 6 d. mokyklos naudai rengia

Linksma Gegužyne

GRIEŽ p. OGŽEVAILOS VEDAMAS ORKESTRAS

Gegužynė prasidės 1 val. po pietų ir tęsis ligi sutemų. Pameloms ir moterims įėjimas laisvas.

Tėvų Komitetas.

Jauniems, seniems ir vaikams linksma pramogėlė!

Dr. V. Kudirkos v. lietuvių mokyklą š. m. rugpjūčio mėn. 29 d. Dariaus ir Girėno salėje stato

Mokiniu Vakara

Programoje, kurią išpildys šios mokiniai: vaidinimas, deklamacijos, dainos ir t. p. Griež geriausias São Paulo džiazbandas. Pradžia 8 val. vak., pabaiga 4 val. ryto.

Tėvų Komitetas.